

Harp Okullarında Eğitim Gören Misafir Askeri Öğrencilerin Türkiye Algısı

Selçuk Cantürk¹ 

Öz

Bu çalışma uluslararası askerî öğrencilerin Türkiye algılarına odaklanmaktadır. Türkçede uluslararası askerî öğrencileri ve işleyiş ele alan literatür çok sınırlıdır. Çalışmanın amacı "Hava Harp Okulu", "Deniz Harp Okulu" ve "Sağlık Bilimleri Üniversitesi"nde eğitim gören misafir askerî öğrencilerin, Türkiye'ye gelmeden önceki algılarını değerlendirmektir. Bununla beraber uluslararası askerî eğitimin stratejik önemi ve hedefleri çalışma kapsamında ele alınmıştır. Bu kapsamda nitel araştırma yönteminin olgu bilim deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunun tespitinde amaçlı örnekleme parçası olan maksimum çeşitlilik örnekleme tercih edilmiştir. Veriler; Deniz Harp Okulunda eğitim gören 8, Hava Harp Okulunda eğitim gören 14, Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nde eğitim gören 10 misafir askerî öğrenciyle yapılan derinlemesine görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Veriler oluşturulan "Misafir Askerî Personel Kültürel Etkileşim ve Uyum Değerlendirme Formu" ile toplanmıştır. Görüşmeler ortalama 30-35 dakika sürmüş ve ses kaydı vasıtasıyla çözümlenmiştir. Çözümlemeler araştırmacı ve danışmanı tarafından bağımsız olarak Maxqda nitel veri analizi programıyla kodlanarak sınıflandırılmıştır. Analizler sonucunda geleceğin potansiyel askerî liderlerinin tercihlerinin şekillenmesinde Türkiye'nin yumuşak gücünün sınırlı olduğu görülmüştür. Belirtilen bölgelerdeki yumuşak gücünün artırılması ve programın daha profesyonel bir işleyişe sahip olması gerekliliği tespit edilmiştir. Öğrencilerin Türkiye hakkında bilgilerinin çok sınırlı olduğu belirlenmiştir. Kısıtlı bilgilerinin ise sırayla dini, turizm, spor faaliyetleri, film ve dizi sektöründen kaynaklı olduğu değerlendirilmiştir. Programın emsal örnekleri gibi daha profesyonel ve çok boyutlu çerçevede ele alınarak geliştirilmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Askerî sosyoloji • Askerî diploması • Kamu diplomasisi • Güvenlik diplomasisi • Uluslararası askerî öğrenci • Misafir askerî personel

War College Guest Military Students' Perceptions of Türkiye

Abstract

This research focuses on international military students' perceptions of Türkiye. Very few studies in the literature in Türkiye are found to have dealt with international military education and students. The purpose of this study is to evaluate the perception of foreign military students studying at the Air Academy, Naval Academy, and Health Sciences University prior to arriving in Türkiye. In addition, the study deals with the strategic importance and purpose of international military education. In this context, the study uses the phenomenological design, a qualitative research method. Maximum variation sampling, a purposive sampling method, was used to determine the study group. The study used in-depth interviews applying the Foreign Military Personnel Cultural Interaction and Integration Evaluation Form to collect data from eight foreign military personnel studying at the Naval War College, 14 foreign military personnel studying at the Air Force Academy, and 10 foreign military personnel studying at the University of Health Sciences. The interviews lasted an average of 30-35 minutes, after which the audio recordings were analyzed. The researcher and advisor separately coded and classified the data using the qualitative data analysis program MAXQDA. As a result of the analysis, the exchange program was concluded to have a more strategic structure than the general international student exchange program and the student to have very minimal knowledge about Türkiye. This study evaluated that their existing knowledge to be based on religion, tourism, sports activities, films, and TV series. The study has determined the exchange program to need to be handled and developed more professionally and multidimensionally in a way similar to its counterparts.

Keywords: Military sociology • Military diplomacy • Public diplomacy • Security diplomacy • International military students • Visiting military personnel

1 Selçuk Cantürk (Doktora Öğrencisi), Millî Savunma Üniversitesi, Atatürk Stratejik Araştırmalar ve Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Askerî Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye. Eposta: selcukcanturk1@gmail.com ORCID: 0000-0003-4903-5389

Atfı: Cantürk, S. (2023). Harp okullarında eğitim gören misafir askerî öğrencilerin Türkiye algısı. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 43, 351-371. <https://doi.org/10.26650/SJ.2023.43.2.0098>

Extended Summary

This research aims to determine foreign military students' perceptions of Türkiye and also discusses the importance of foreign military education in global strategy. Being different from normal student exchange programs, the study evaluated the strategic importance the foreign military exchange student program has for countries. The interviews were conducted with the guest military personnel (GMPs), who are formed of students from the Turkish Air Force Academy, Turkish Naval Academy, and Turkish Health Sciences University.

The United States of America (USA) is an important country in terms of developing an understanding of international military education. International military programs are generally related to public, military, and security diplomacy. After World War II, the USA aimed to support and spread American culture and educational understanding. The Fulbright Act (US Congress, 1946) and Smith-Mundt Act (US Congress, 1948) were enacted for this purpose. This process also changed the understanding of foreign military education. Soft power theory has special significance within the framework of countries' goals and policies and gained an important position in the period that followed. The United States believes foreign military education programs to increase cooperation and reduce conflict (US Mutual Educational and Cultural Exchange Act [USMECA], 1961, p. 2451). For this reason, identifying the military leaders of the future has been considered important (United States Foreign Assistance Act, 1961, p. 719). International military education is an important policy of the USA and is considered a tool for increasing its effectiveness in the global struggle. The prevention of wars and conflicts by increasing cooperation, improving conflict resolution, and increasing the number of allies was established as some of the general objectives of international military education (USMECA, 1961, p. 2451). The exchange program is very important with regard to countries' strategic aims. Foreign military students' desire to receive voluntary education in a foreign country is strategically important, and the effect of soft power is considered as the assumption that countries can influence the potential choices of young people. Determining Türkiye's soft power in the region is important, and foreign military students' perceptions of Türkiye should be determined in accordance with the stated objectives. This study is thus an attempt to determine their perceptions.

Method

This section includes information about the study design, study group, data collection instrument, and data collection and analysis processes.

Research Design

The study considers the phenomenological design, a qualitative research method, to be appropriate within its scope and has preferred this method for its ability to reveal students' perceptions of Türkiye (Yıldırım & Şimşek, 2018, p. 72).

Study Group

Maximum variation sampling, a type of purposive sampling, was used to determine the study group. The study includes students from each different country and region.

Table 1
Regional Distribution of Military Students

Africa						Europe		Mediterranean	
West Africa	n	East Africa	n	Kuzey Afrika	n	Eastern Europe	n	North Cyprus	n
Gambia	1	Somalia	3	Libya	1	Albania	3	KKTC	2
Mauritania	1	-	-	-	-	Bosnia-Herzegovina	1	-	-
Senegalese	2	-	-	-	-	Kosova	1	-	-
-		-	-	-	-			-	-
Total	4	Total	3	Total	1	Total	5	Total	2
Overall Total	8 people					Overall Total	5	Overall Total	2
Asia						Middle East		Caucasian	
Middle Asia	n	North Asia	n	South Asia	n	Middle East	n	South Caucasus	n
Afghanistan	2	Mongolia	1	South Korea	2	Jordan	2	Azerbaijan	3
Kazakhstan	3	-	-	-	-	-	-	Georgia	1
Kyrgyzstan	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Turkmenistan	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	8	Total	1	Total	2	Total	2	Total	4
Overall Total	11					Overall Total	2	Overall Total	4

Data Collection Tools

The interviews were collected using a questionnaire the researcher (Cantürk, 2021) has designed. The semi-structured interview form is called the Cultural Interaction and Adaptation Assessment Form for Guest Military Personnel and was designed to determine MAPs' opinions before and after their arrival in Türkiye. The interview form consists of four sections on the GMPs': (a) demographic information, (b) process of applying for education in Türkiye, (c) educational experiences, and (d) future plans. The semi-structured interview form includes six open-ended questions. Due to the aforementioned topics having been previously addressed from a broad perspective in the master's thesis study, this time the study aims to focus on section b of the form and analyze it in greater depth. The validity and reliability tests of the developed interview form were completed with the feedback of three experts on research methods.

Data Analysis

The interviews lasted approximately 30-35 minutes. Audio recordings were made during the interviews. After the interviews were completed, the audio recordings were coded and converted into written documents. The study was coded and classified using the program MAXQDA 2018.1 program.

Findings

The students in the study are from Africa, Asia, the Mediterranean, Europe, and the Caucasus. In general, military students from different countries lacked sufficient information about Türkiye. When considering their limited information, GMPs were seen to define Türkiye as a country with a Muslim population. Other information included some aspects of tourism, movies, TV series, and sports activities.

Results

Among the limited information available to the foreign military exchange students when asked to define Türkiye, the first definition that came to their minds related to the country having a majority Muslim population in terms of religious affiliation. In addition to religion, the participants' most important determinants in their perceptions involved tourism, Turkish television series, and sports activities. The students who stated knowing about Türkiye through tourism and vacation regions were found to generally be from Central Asian and Middle Eastern countries.

The students who stated having information about Türkiye through Turkish TV series were observed to generally be from Central Asian countries. Meanwhile, the students from West Africa, Central Asia, and North Asia were found to have obtained information about Türkiye as a result of sports activities. Some students from the African continent stated knowing Türkiye as a state with an Arab population.

As a result, existing plans should be updated by taking into account the strategic benefits of this field in order to be more successful with regard to international military education. The fact that students in the mentioned regions had very limited knowledge about Türkiye can be evaluated as a limited dimension of soft power in the region. In this context, military attachés, especially foreign missions, can be seen to need to implement various measures to increase soft power. However, the need for a professional structure to maintain the vitality of existing warm relations appears essential in terms of students' selection and promotion activities prior to coming to Türkiye, their cultural interaction and adjustment after arriving, their satisfaction criteria, their expectations, and their alumni network after their education and return to their countries. Without the establishment of this structure and the support of effective activities, Türkiye appears unlikely to be an effective actor regarding international competition in the field of international military education.

Harp Okullarında Eğitim Gören Misafir Askeri Öğrencilerin Türkiye Algısı

Silahlı kuvvetler; bir ülkenin korunmasının yanında bölgesel ve küresel çapta gücünün pekiştirilmesi açısından önemli bir role sahiptir. Bu rol bazı ülkelerin sivil-asker ilişkileri kapsamında değerlendirildiğinde askeri elitin etkinliğini arttırdığı görülmektedir. Genel olarak bölge ve ülke bazlı istikrarsızlığın yaşandığı bu yerlerde ülkeler arası etkileşimin sağlanması noktasında uluslararası askeri eğitim önemli bir araç olarak görülmektedir. Uluslararası askeri eğitimin fikirsel gelişimi noktasında ABD önemli bir ülkedir. II. Dünya Savaşı sonrasında Amerikan kültürünün, eğitim anlayışının desteklenmesi ve yayılması amacıyla 1946 yılında Fulbright ve 1948 yılında Smith-Mundt Yasalarını çıkarılmıştır. Bu yasalar ABD'nin eğitim değişim programlarıyla yumuşak gücünü arttırarak gönüllü tanıtım ve içselleştirme yoluyla uluslararası gücünü arttıracak bir fikir olarak görülmüştür (Bu, 1999, s. 393-408). Geçmişte bu politikadan etkilenen birçok ülke ve birlik günümüzde yaygın bir şekilde uluslararası öğrencileri kendi üniversiteleri bünyesine dahil etmek için politikalar geliştirmektedir. Bu süreçte ABD vasıtasıyla uluslararası askeri eğitim farklı bir misyon ile yeniden tasarlanarak ülkeler arası etkili iletişimi sağlayan bir yol olma özelliğini taşımaya başlamıştır. Günümüzde küresel ve bölgesel aktörler açısından etkin bir yol olarak kullanılmaktadır. ABD'nin önemli politikalarından olan uluslararası askeri eğitim küresel mücadelede etkinliğin artırılması açısından bir araç olarak görülmektedir. Buradan hareketle iş birliklerinin artırılarak savaşların ve çatışmaların önüne geçilmesi, çatışma çözümü ve müttefiklerin artırılması genel hedef olarak belirlenmiştir (United States Mutual Educational and Cultural Exchange Act of 1961, s. 2451). Kuramsal çerçeve içerisinde değerlendirildiğinde kamu diplomasisi bağlamında yumuşak güç kavramı merkeze alınmıştır. Böylece ABD yönetim anlayışının dünyaya tanıtılması ve bölgelerde uygulanması hedeflenmiştir. Ayrıca geleceğin liderlerinin tespit edilmesi, dost ve müttefik ülkelerin artırılması, silah sistemlerinin satışının genişlemesi vb. birçok amacı içerisinde barındırmaktadır (United States Foreign Assistance Act of 1961, s. 719). Terörizmin küresel bir boyutta etkinliğini arttırdığı günümüzde farklı ülkelerin ortak bölgesel operasyonların şekillenmesinde uluslararası askeri eğitimin programlarının verimliliği arttıracığı görüşü aktif bir politikayı oluşturmaktadır (U.S. Joint Chiefs of Staff 3-22, s. I-2). Küresel boyutta epistemik bir topluluk oluşturmak düşüncesi de amaçlar arasında yer almaktadır (McGee, 2011, s. 200).

Uluslararası askeri eğitimin önemi ve bulunduğu konumun tespiti, okuyucuların konunun hangi alanlar kapsamında değerlendirildiğini anlamasına yardımcı olacaktır. Uluslararası askeri eğitim, süreç ve çıktıları açısından çok boyutlu bir yapıyı oluşturmaktadır. Bu çok boyutlu karmaşık bağlantılar ağı uluslararası askeri eğitimin sadece bir değişim programı gibi algılanmasından çok daha büyük bir amaca hizmet etmektedir. Uluslararası askeri eğitim anlayışının küresel olarak bulunduğu konum değerlendirildiğinde yumuşak güç, kamu diplomasisi, askeri diplomasi ve güvenlik

diplomasisi kavramları genel çerçeveyi oluşturmaktadır. Moskova'nın *International Military Education; and Multinational Military Cooperation* adlı eseri bu bağlamda önemli bir örnek niteliği taşımaktadır (Moscos, 2004, s. 1–20).

Edmund A. Gullion'un 1965 yılında akademiye kazandırdığı *Kamu Diplomasisi* kavramı değişen dünya gerçekliği sebebiyle dönüşüme uğramıştır. Çağımızda devletlerin kendi ülke tasarımları, ekonomileri, demokratik, sosyal, askerî, siyasi, kurumsal yapı ve politik çizgilerinin kabulüyle küresel amaçları doğrultusunda yabancı ülke kamuoyları ile gerçekleştirdiği iletişim süreci olarak tanımlanmaktadır (Keskin, 2014, s. 126). Nicholas J. Cull'un İngiliz Dışişleri Bakanlığı ve Milletler Topluluğu Ofisi raporundan yola çıkarak oluşturduğu kamu diplomasi birleşenleri olarak tanımladığı başlıklar arasında *Kültürel Diplomasi* ve *Değişim Diplomasi* kavramları uluslararası askerî eğitim yaklaşımını da kapsamaktadır. Bu bağlamda “*Kültürel Diplomasi*, bir aktörün kültürel kaynaklarını ve yurt dışında bilinen başarılarını kullanarak ve/veya yurtdışındaki kültürel aktarımı kolaylaştırarak uluslararası çevreyi yönetme çabasıdır. *Değişim Diplomasi* ise bir aktörün bir çalışma ve/veya eğitim süreci boyunca vatandaşlarını yurtdışına göndererek ve farklı ülke vatandaşlarını kendi ülkesine kabul ederek uluslararası ortamı yönetme çabasını ifade eder” (Cull, 2008, s. 31). Andrew Cottey ve Anthony Forster tarafından çerçevesi çizilen *Savunma Diplomasisi* kavramında genel olarak ülkeler arasındaki askerî etkileşimin artmasına yönelik konular şu şekilde sıralanmaktadır (Cottey & Forster, 2004, s. 7):

- (i) Üst düzey askerî ve sivil savunma yetkilileri arasındaki ikili ve çok taraflı temaslar. Yabancı ülkelere savunma ataşe atamaları.
- (ii) İkili savunma iş birliği anlaşmaları.
- (iii) Uluslararası askerî ve sivil savunma personelinin eğitimi.
- (iv) Silahlı kuvvetlerin, savunma yönetiminin ve askerî teknik alanların demokratik kontrolü konusunda uzmanlık ve tavsiye sağlanması.
- (v) Askerî personel ve birimler arasındaki temaslar ve mübadeleler ile gemi ziyaretleri.
- (vi) Askerî veya sivil personelin ortak ülkelerin bakanlıklarına veya silahlı kuvvetlerine yerleştirilmesi.
- (vii) Eğitim ekiplerinin yerleştirilmesi.
- (viii) Askerî teçhizat ve diğer maddi yardımların sağlanması.
- (ix) Eğitim amaçlı ikili veya çok taraflı askerî tatbikatlar.

Görüldüğü üzere karşılıklı etkileşim süreçlerinin arttırılması noktasında uluslararası askerî eğitimin önemi savunma diplomasisinin vazgeçilmez bir yapı taşı olarak da ortaya çıkmaktadır.

ABD uluslararası askerî eğitim programlarında biri olan *International Military Education and Training (İMET)* programı için 2022 yılı bütçesini 112,9 milyon dolar olarak belirlemiştir (Congressional Budget Justification, 2022). Sadece programlardan birine ayrılan bu bütçe programın stratejik önemde desteklendiğini göstermektedir. Çin başta olmak üzere İngiltere, Rusya ve Türkiye’de kendi kültürel kodlarının eklemlendiği programları oluşturmuştur. Çin uluslararası alandaki olumsuz olarak algılanan imajını olumlu yönde değiştirmek için programdan yoğun şekilde yararlanmaktadır. (Allen, 2001, s. 645–646).

Kamuoyunda yabancı askerî eğitim programı bir öğrenci değişim programı gibi algılanıyor olsa da ülke çıkarlarının gerçekleştirilmesi bakımından daha etkili ve sonuç odaklı stratejik bir konumda bulunduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Örneğin; İngiltere Kraliyet Harp Akademisi olan Sandhurst’da Ürdün Kralı Abdullah, Bahreyn Kralı Hamad, Katar Emiri Şeyh Tamim eğitim almıştır. Geçmiş liderler arasında Kuveyt Emiri Şeyh Saad ve Katar Emiri Şeyh Hamad’da yer almaktadır (BBC News, 2014). ABD’nin uluslararası askerî eğitim programı olan İMET’e katılan birçok ülke öğrencisi vardır. Fakat program kapsamında bazı eleştirilerde mevcuttur. Bu eleştirinin sebebi 2009 Honduras, 2012 Amadou Sanago liderliğinde gerçekleştirilen ve 2013 yılında Mısır’da gerçekleştirilen darbelerdeki ortak özellik olarak süreçte etkin kişilerin İMET programlarında eğitim almış olmalarıdır (Savage & Caverley, 2017, s. 1). Fakat bu ortak özelliğin eğitim programından kaynaklı olmayabileceğini ülkelerin siyasal yapısı ve kültürünün süreçte daha etkin olduğunu savunan görüşlerde mevcuttur (Bainess, 1972, s. 479).

Programlar karşılıklı ilişkilerin geliştirilmesi özelinde iki ülkenin karşılıklı askerî öğrencilerini eğitmesi gibi ilk etapta algılansa da güç dengesi göz önünde bulundurularak güçlü ülke lehine gerçekleşmektedir. Özellikle ülkelerinde önemli konuma gelmesi beklenen geleceğin askerî liderlerinin tespit edilerek bir nevi yatırım yapılmak istenmesi programların stratejik açısından önemli olduğunu göstermektedir (Taw, 2014, s. ii).

Türkiye 1935 yılından itibaren farklı bölgelerdeki ülkelere gelen çok sayıda uluslararası askerî öğrenciye harp okulları başta olmak üzere farklı uzmanlık alanlarında eğitim vermektedir. Programın amaçları doğrultusunda Savunma Bakanı Hulusi Akar’ın 2019 yılı Müşterek Harp Enstitüsü ile Harp Enstitüleri Komuta ve Kurmay Eğitimi mezuniyet töreninde Misafir Askerî Personel hakkında *Türkiye’nin birer fahri elçisi olarak değerlendirdiğim misafir kardeşlerimizin burada kurdukları gönül bağlarının, dostluk ve arkadaşlığın ülkelerimiz arasındaki iş birliği ve dayanışmanın en önemli güvencesi olduğunu düşünüyorum* şeklinde yapmış olduğu açıklama programın stratejik amacını göstermesi sebebiyle kayda değer görülebilir (Bakan Akar MSÜ’deki Mezuniyet Töreni’nde Konuştu, 2019). Bu kapsamda çalışma yukarıda belirtilen benzer amaçlar ve stratejiler doğrultusunda Millî Savunma Üniversitesi bünyesinde harp okullarında Harbiyelilerle birlikte eğitim alan uluslararası askerî öğrencileri odağına almıştır. Genel kapsamda Misafir Askerî Personel (MAP) olarak tanımlanan kişiler harp okullarında Misafir Askerî Öğrenci olarak adlandırılmaktadır (Türk Silahlı Kuvvetleri Sınıf Okulları/Eğitim Merkezi Komutanlıkları Yönetmeliği, Md. 14, 2007).

Uluslararası askerî eğitimin gerçekleştirilmesinde ülkeler arasındaki ilişkilerin mahiyetinin etkili olması hayatın doğal akışına uygun görülebilir. Fakat farklı bir ülkede eğitim almak isteyen potansiyeli yüksek gençlerin seçenekler arasında yapacağı

tercih o ülke için geleceğe atılmış önemli bir tohum olarak değerlendirilmelidir. Bu açıdan öğrencilerin hiç yaşamadığı bir ülkeye karşı algıları karar verme süreçlerinde negatif veya pozitif bir etkiye sahip olabilir. Bu gençlerin seçenekler arasındaki ülkelere karşı algılarının tespit edilmesi ve bu tespit sonucunda Çin'in yapmaya çalıştığı gibi algı yönetimi ve dezenformasyonun engellenmesi noktasında stratejiler geliştirilmesi ülkelerin amaçlarına ulaşması noktasında başarı şansını arttırabilir.

Yukarıda belirtilen birçok amacın gerçekleşmesini sağlayacak en önemli kavram *Yumuşak Güç* kavramıdır. Yumuşak güç temelde ülkeler arası amaçların gerçekleştirilmesi noktasında değerlendirildiğinde ülke vatandaşlarının kendi rızası doğrultusunda başka bir ülkenin kültürü, değerleri, sistemi, ekonomisi, gelişmişlik düzeyi vb. konulardaki cazibesinden etkilenerek yaklaşması şeklinde ele alınabilir. Bu istek kendi ülkesine bu değerleri getirmek ve yaşamak isteyerek hareket etme gücünü de ifade etmektedir (Nye, 2017, s. 20–30). Devletler açısından ele alındığında bu cazibeye sahip olmayan bir devletin sahip olan devlete zorlama olmadan benzeme tercihi şeklinde tanımlanabilir. Uluslararası askerî öğrenciler açısından ise kendisini cezbeden ülkeyi tercih etmesi gerçekçi bir varsayımı oluşturmaktadır. Bu varsayımdan yola çıkarak çalışma uluslararası askerî öğrencilerin Türkiye'ye karşı algısının tanımlanması, bölgelerde Türkiye'nin yumuşak gücünü gösterebilir. Var olan durumun tespiti noktasında öğrencilerin olumlu ve/veya olumsuz düşünceleri ülkenin yumuşak gücünün etkilenmesini sağlayan durumların tespiti noktasında da önemlidir. Çalışma ayrıca Türkiye'de uluslararası askerî eğitim programının geliştirilmesi ve bölgelere yönelik amaçların gerçekleşmesi noktasında güncel durumun belirlenmesine yardımcı olabilir. Bu strateji doğrultusunda bu çalışma misafir askerî öğrencilerin Türkiye'ye karşı algılarını tespit etmeyi hedeflemektedir.

Çalışmada ayrıca sürekli kullanılan *Yabancı Öğrenci* ve *Yabancı Askerî Öğrenci* kelimeleri yerine sivil üniversitelerin kullandığı *Uluslararası Öğrenci* kelimesi kullanılacaktır (Özkan & Acar, 2015, s. 176–177). Dışlayıcı, öteki anlamında bir yapının programların strateji açısından zarar verdiği inandırılmaktadır. Bu dışlayıcı yaklaşımın önüne geçilmesi sebebiyle Millî Savunma Üniversitesi *Yabancı* kelimesi yerine *Misafir* kelimesini kullanmıştır. Bu sebeple çalışmada *Misafir* kelimesi de tercih edilecektir.

Yöntem

Bu bölümde çalışmanın deseni, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analiz edilmesinin nasıl gerçekleştirildiği anlatılmaktadır.

Araştırma Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi olgubilim deseni çalışmanın konusu kapsamında uygun görülmüştür. Nitel araştırma yöntemi genel olarak bireylerin kişisel

veya toplumsal düzen içerisinde yaşamış oldukları olumlu ve/veya olumsuz tecrübeleri noktasında mülakat, gözlem vb. tekniklerden faydalanarak kişilerden alınan bilgileri derinlemesine analiz ederek genel görüşlere ulaşabilme imkânı sağlayan bir yöntemdir (Neuman, 2007, s. 634). Olgubilim ise kişilerin var olan bir durumu nasıl algıladıkları, tanımladıkları, hissettikleri ve ifade ettiklerine odaklanmaktadır (Patton, 2014, s. 104). Ayrıca farkında olunan fakat bir anlayışa sahip olunamayan olgulara da odaklanmaktadır. Misafir askerî öğrencilerin var olmuş algılarının tespiti noktasında sosyolojik perspektifte ülkelerinde var olmuş/olan olguların tespitinde faydalı olacağı görüşünden yola çıkılarak bu yöntem tercih edilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 72).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun oluşturulmasında *amaçlı örnekleme* içerisinde yer alan *maksimum çeşitlilik örnekleme* kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırılan konunun daha iyi analiz edilmesi için kişilerin bilinçli seçilmesidir (Creswell, 2017, s. 267). Maksimum çeşitlilik örneklemesinin tercih edilme sebebi yaşam içerisinde farklı etkilerin söz konusu olmasından dolayı farklı gruplardan kişilere ulaşabilmek ve farklı görüşe ulaşabilmek amacıyla kullanılmıştır (Creswell, 2017, s. 268). Bu kapsamda harp okulunda eğitim gören misafir askerî öğrencilerin buldukları sınıflar ve geldikleri ülkeler göz önüne alınarak sınıflandırılmıştır. Ayrıca aynı coğrafi bölgelerden gelen öğrenciler bu çerçevede farklı gruplandırılarak ele alınmıştır. Böylelikle maksimum çeşitliliğe ulaşılmıştır. Eğitime hazırlık sınıfında ve 1. Sınıftan başlayan MAP'lar Türkçe dil seviyelerindeki yetersizlik sebebiyle çalışmaya dahil edilmemiştir. Hava Harp Okulunda 14, Deniz Harp Okulunda 8, Sağlık Bilimleri Üniversitesinde 10 MAP çalışmada yer almıştır. Toplamda 32 MAP çalışmaya katkıda bulunmuştur. Çalışma verileri 2019-2020 eğitim öğretim yılında toplanmıştır.

Tablo 1
Görüşme Gerçekleştirilen MAP'ın Ülkelerine ve Sınıflarına Göre Dağılımı

Ülke	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf
Afganistan	SBÜ, HHO				
Arnavutluk	SBÜ, DHO, HHO				
Azerbaycan		SBÜ, DHO, HHO			
Bosna Hersek	HHO				
Gambiya			DHO		
Gürcistan		HHO			
Güney Kore		HHO, DHO			
Kazakistan			DHO, HHO	SBÜ	
Kırgızistan		SBÜ, HHO			
Kosova			SBÜ		
KKTC	DHO				SBÜ
Libya			SBÜ		

Moğolistan			HHO		
Moritanya			HHO		
Somali	HHO		DHO		SBÜ
Ürdün		HHO		SBÜ	
Senegal	DHO		HHO		
Türkmenistan			HHO		

Tablo 2
Görüşme Gerçekleştirilen MAP'ın Bölgelere Göre Dağılımı

Afrika						Avrupa		Akdeniz	
Batı Afrika	Sayı	Doğu Afrika	Sayı	Kuzey Afrika	Sayı	Doğu Avrupa	Sayı	Kuzey Kıbrıs	Sayı
Gambiya	1	Somali	3	Libya	1	Arnavutluk	3	KKTC	2
Moritanya	1	-	-	-	-	Bosna Hersek	1	-	-
Senegal	2	-	-	-	-	Kosova	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	4	Toplam	3	Toplam	1	Toplam	5	Toplam	2
Genel Toplam	8 kişi					Genel Toplam	5	Genel Toplam	2
Asya						Orta Doğu		Kafkasya	
Orta Asya	Sayı	Kuzey Asya	Sayı	Güney Asya	Sayı	Orta Doğu	Sayı	Güney Kafkasya	Sayı
Afganistan	2	Moğolistan	1	Güney Kore	2	Ürdün	2	Azerbaycan	3
Kazakistan	3	-	-	-	-	-	-	Gürcistan	1
Kırgızistan	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Türkmenistan	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	8	Toplam	1	Toplam	2	Toplam	2	Toplam	4
Genel Toplam	11					Genel Toplam	2	Genel Toplam	4

Veri Toplama Aracı ve Çözümlemesi

Görüşmeler araştırmacı tarafından oluşturulan soru formuyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış şekilde oluşturulan görüşme formunda Türkiye'ye gelmeden önceki ve geldikten sonraki görüşlerinin tespitini amaçlayarak tasarlanmıştır. "Misafir Askerî Personel Kültürel Etkileşim ve Uyum Değerlendirme Formu" olarak isimlendirilen görüşme formu MAP'ın (a) demografik bilgilerini, (b) Türkiye'de eğitime başvuru süreçlerini, (c) eğitim tecrübelerini ve (d) gelecek planlamalarını içeren dört bölümden oluşmuştur. Yarı yapılan görüşme formu altı açık uçlu soruya yer verilmiştir. Yüksek lisans tez çalışması kapsamında bahsi geçen başlıklar geniş perspektiften ele alınmış

olması sebebiyle bu çalışma b maddesine odaklanarak daha derinlemesine analiz etmeyi hedeflemiştir. Geliştirilen görüşme formunun geçerlilik güvenilirlik testleri, araştırma yöntemleri uzmanı üç kişinin görüşlerine başvurularak geri bildirimlerden yararlanarak son halini almıştır.

Bu çalışmanın etik kurul izni Kırklareli Üniversitesi Etik Kurulundan alınmış olup (Tarih: 11.01.2022 No: E-88720503- 605.99-36627). çalışma öncesinde tüm katılımcılardan sözlü bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Verilerin Analizi

Misafir askerî öğrencilerle yapılan bir görüşme ortalama 30-35 dakika arası sürmüş ve ses kayıt cihazı aracılığıyla kaydedilmiştir. Planlanan görüşmelerin gerçekleşmesiyle birlikte ses kayıtları deşifre edilerek yazılı bir belge haline gelmiştir. Çalışmada farklı bilgilerin kodlanması, kategorilerin oluşturulması ve elde edilen verilerin değerlendirilmesine olanak sağlamasından ötürü içerik analizi tercih edilmiştir (Yüksel ve ark., 2007, s. 54). İçerik analizinin pratik bir şekilde uygulanması için MAXQDA 2018 programı kullanılmıştır.

Geçerlilik ve Güvenilirlik İşlemleri

Görüşme formunun oluşturulması aşamasında konu ile ilgili alan yazın taranarak kavramsal ve kuramsal çerçeve belirlenmiş olup çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliğinin sağlanması üzerine çalışılmıştır. Hazırlanan görüşme formları nitel araştırma yöntemleri alanında uzman deneyimli üç öğretim üyesinin değerlendirilmesine sunulmuştur. Elde edilen geri bildirimler sonrası son halini alan görüşme formu pilot olarak iki misafir askerî öğrenciye uygulanmıştır. Soruların görüşmeciler tarafından anlaşılabilirlik, açıklık ve teknik olarak doğru kelimelerin kullanılması vb. diğer konularla ilgili görüşleri alınarak görüşme formları son halini almıştır. Görüşmeler Millî Savunma Üniversitesinin onayıyla gerçekleştirilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yerlerin uygun fiziksel durumu taşınması (konfor, gizlilik, sessizlik vb.), öğrencilerin çalışmaya gönüllü katılımı, görüşme öncesi çalışmanın amacı ve kapsamı noktasında bilgilendirme, gizliliğe ve güvenliklerin sağlanması noktasına önem verilmiştir. Maxqda programı tarafından gerçekleştirilen kodlamalarda tabakalama ve seçkisiz stratejilerinden yararlanılarak kullanılan görüşme verileri araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanarak detaylı bir şekilde karşılaştırılmış ve sonuçların büyük oranda benzerlik taşıdığı görülmüştür. Çalışmanın teyit edilmesi ve aktarılabilir olanağının oluşturulması noktasında çalışma kapsamında yaşanan süreç detaylı bir şekilde anlatılmaya çalışılmıştır. Çalışma kapsamında oluşan ham veriler, kodlamalar, rapora temel oluşturacak notlar, veri toplama araçları araştırmacı tarafından saklanmaktadır.

Çalışmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın tasarlanması aşamasında karma yöntem kullanılması planlanmış bu çerçevede Cong'un (2017) Eğitim Memnuniyeti Ölçeği'nin uygulanması amaçlanmıştır. Ancak COVID19 pandemisi sebebiyle Kara Harp Okulunun yabancı girişine kapatılması sebebiyle nitel ve nicel çalışma yürütülememiştir. Bu sebepten ötürü yeterli örnekleme ulaşılamamış çalışma sadece nitel yöntem kullanılmak zorunda kalarak Kara Harp Okulu dışında olan harp okullarıyla sınırlı kalmıştır.

Bulgular

Bu bölümde çalışmada tespit edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular öğrencilerin tablo 2'de görüldüğü üzere görüşme gerçekleştirilen MAP'ın bölgelere göre dağılımı çerçevesinde ele alınarak bölgesel temelli öğrencilerin algıları ortaya konulmuştur. Bu şekilde oluşturulmasının sebebi aynı ve/veya farklı bölgelerden gelen öğrencilerin gelmeden önceki Türkiye algılarının benzerlik ve farklılıklarının belirlenmesine faydalı olacağı yaklaşımıdır. Öğrencilerin var olan algılarının şekillenmesini etkileyen aile faktörünün belirlenmesi noktasında demografik bilgiler ilk etapta tablo 3 olarak belirtilmiştir.

Sıra	Öğrenci Kod	Ülke	Okul	Yaş	Cinsiyet	Sınıf	Aile Mevcudu	Baba Mesleği	Anne Mesleği	Seçilen Bölüm	GNO
1	HBH2	Bosna Hersek	HHO	23	Erkek	2	5	-	-	Elektronik Mühendisliği	2,03
2	HSO2	Somali	HHO	21	Erkek	2	9	Tüccar	Ev Hanımı	Mühendislik	1, 03
3	HAF2	Afganistan	HHO	21	Erkek	2	6	Tüccar	Ev Hanımı	Bilgisayar Mühendisliği	1,56
4	HAR2	Arnavutluk	HHO	20	Kadın	2	4	Subay	Subay	Bilgisayar Mühendisliği	3,05
5	HAZ3	Azerbaycan	HHO	20	Erkek	3	4	İşçi	Ev Hanımı	Endüstri Mühendisliği	2,2
6	HKA4	Kazakistan	HHO	23	Erkek	4	4	İş Adamı	Ev Hanımı	Endüstri Mühendisliği	3,00-3,50
7	HGK3	Güney Kore	HHO	22	Erkek	3	4	Ekspertiz	Ev Hanımı	Mühendislik	3,86
8	HGÜ3	Gürcistan	HHO	23	Erkek	3	3	Mühendis	Ev Hanımı	Havacılık ve Uzay Mühendisliği	-
9	HMOR4	Moritanya	HHO	23	Erkek	4	8	Güvenlik Görevlisi	Öğretmen, Hemşire	Havacılık ve Uzay Mühendisliği	3, 06-3,50
10	HMOG4	Moğolistan	HHO	25	Erkek	4	5	Mühendis	Müdür Yardımcı	Elektronik Mühendisliği	2,9-3,0
11	HTÜ4	Türkmenistan	HHO	26	Erkek	4	5	Doğalgaz Mühendisi	Öğretmen	Elektronik Mühendisliği	3,6-3,7

12	HKI3	Kırgızistan	HHO	22	Erkek	3	8	Spor Eğitimci	Ev Hanımı	-	2,00-2,50
13	HSE4	Senegal	HHO	22	Erkek	4	6	(Emekli) Muhasebeci	Tüccar	Havacılık ve Uzay Mühendisliği	3, 80
14	HÜR3	Ürdün	HHO	21	Erkek	3	13	(Emekli) Hasta Bakıcı	Ev Hanımı	Havacılık ve Uzay Mühendisliği	3,50 üzeri
15	DAZ3	Azerbaycan	DHO	20	Erkek	3	5	Çiftçi	Ev Hanımı	Bilgisayar Mühendisliği	-
16	DGA4	Gambiya	DHO	26	Erkek	4	7	Bakkal	Ev Hanımı	-	3, 09
17	DAR2	Arnavutluk	DHO	20	Erkek	2	5	Subay	Ev Hanımı	-	2, 50
18	DKC3	G. Kore	DHO	22	Erkek	3	4	Bilgisayar Mühendisi	Ev Hanımı	Endüstri Mühendisliği	3,81
19	DKA4	Kazakistan	DHO	23	Erkek	4	5	Demiryolu Mühendisi	Öğretmen	-	3,35
20	DKK3	K. K. T. C.	DHO	21	Erkek	3	4	Devlet Memuru	Devlet Memuru	Gemi İnşaatı ve Mühendisliği	2, 40
21	DSE2	Senegal	DHO	20	Erkek	2	3	Emekli Subay	Tüccar	-	2, 40
22	DSO4	Somali	DHO	23	Erkek	4	6	Subay	Ev Hanımı	-	2, 70
23	SAF2	Afganistan	SBÜ	21	Kadın	2	9	Emekli	Ev Hanımı	Tıp Fakültesi	Orta
24	SAZ3	Azerbaycan	SBÜ	23	Erkek	3	4	Subay	Müzik Öğretmeni	Tıp Fakültesi	2,50 üzeri
25	SKK6	K. K. T. C.	SBÜ	-	Erkek	6	-	Askeriye Şoför	Temizlik Görevlisi	Tıp Fakültesi	70-75
26	SKI3	Kırgızistan	SBÜ	-	Erkek	3	5	İş Adamı	Ev Hanımı	Tıp Fakültesi	88
27	SKO4	Kosova	SBÜ	-	Kadın	4	5	Çiftçi	Ev Hanımı	Tıp Fakültesi	60
28	SSO6	Somali	SBÜ	-	Erkek	6	10	Çiftçi	Çiftçi	Tıp Fakültesi	60 üzeri
29	SAR2	Arnavutluk	SBÜ	-	Kadın	2	4	Fırıncı	Mühendis	Tıp Fakültesi	79
30	SKA5	Kazakistan	SBÜ	-	Erkek	5	4	Avukat	Askeri Hemşire	Tıp Fakültesi	65
31	SLI4	Libya	SBÜ	24	Erkek	4	8	Tüccar	Ev Hanımı	Tıp Fakültesi	-
32	SÜR5	Ürdün	SBÜ	-	Erkek	5	13	Emekli Subay	Ev Hanımı	Tıp Fakültesi	79

Not: GNO= Genel Not Ortalaması, SBÜ=Sağlık Bilimleri Üniversitesi, HHO=Hava Harp Okulu, DHO=Deniz Harp Okulu

Misafir Askerî Öğrencilerin Türkiye Algısı

Misafir askerî öğrencilerin Türkiye algılarının daha iyi ölçülmesi için tablo 2’de yer aldığı sınıflandırma ile ele alınmıştır. Belirtilen bölgeler araştırmaya dahil olan misafir askerî öğrencilerin gelmiş oldukları ülkeler açısından şekillendirilmiştir.

Afrika. Araştırma kapsamında Afrika kıtasından gelen öğrencilerin buldukları ülkeler göz önüne alındığında Batı Afrika ve Doğu Afrika bölgelerinden geldikleri saptanmıştır. İki bölge ayrı olarak ele alınmıştır.

Batı Afrika. Batı Afrika ülkelerinden Gambiya, Senegal, Moritanya’dan gelen misafir askerî öğrencilere Türkiye’ye gelmeden önce Türkiye hakkında bilgi ve düşünceleri sorulduğunda genel olarak çok fazla bilgiye sahip olmadıklarından ve Türkiye hakkında bilgilendirme yapılmadığını vurgulamışlardır. Var olan kısıtlı bilgilerinde ise Türkiye’nin Müslüman nüfusa sahip bir ülke olduğu görüşü ön plana çıkmıştır.

Pek şöyle diyelim ben Türkiye'ye gelmeden önce Türkiye'yle ilgili çok bilgim yoktu. Müslüman bir ülke olarak tanıyordum. Başka çok şeyim yoktu onun dışında. Almadı maalesef bilgilendirme yapılmadı [HSE4].

Spesifik olarak ise Türkiye'nin Arap ülkesi olduğunu düşünülmesi ve Türk Futbol takımlarının bazılarını tanınması ve almış oldukları tarih eğitimi kapsamında Osmanlı İmparatorluğu'ndan bahsedilmiştir.

Ben Türkiye'yi Arap ülke sanıyordum. İşte internette araştırdığı zaman bir gün ya da ikin gün gelmeden önce o zaman fark ettim. Duyduklarım böyle değilmiş. UEFA kupa vardı Galatasaray, Fener. Onlar şampiyonlar liginde oynadığı için tanıyordum biraz. Ben araştırdığımda çok olumlu çıktı internette Türkler kültür olarak yabancıları çok seviyorlar işte bir de yemekleri de güzel yazıyordu. Şimdi şöyle anlatayım kültür olarak çok şeyler öğrendim kültür olarak. Sizin kültür ve bizim kültür çok farklı [DGA4].

Yani Müslüman bir ülke olduğunuz için Abbasiler, Osmanlılar bunu kendi okulumuzda okuyoruz. Türkiye hakkında bildiğim şey Osmanlı tarihi olarak diye biliyorum [HMOR4].

Doğu Afrika. Eğitim almak için Doğu Afrika'dan sadece Somali devleti öğrencileri yer almaktadır. Öğrencilerin genel olarak Türkiye hakkında çok fazla bilgiye sahip olmadıkları, Müslüman nüfusuna sahip bir devlet olduğu ve Türkiye'nin Somali'ye yaptığı yardımlar dolayısıyla dost ülke olarak tanıdıkları ön plana çıkmıştır.

Türkiye bizim Somali olarak yardım ediyor. Askeri, ekonomik o açıdan o yüzden veya askeri destek oluyordu o yüzden veya askeri destekte oluyordu o yüzden Somali Harp Okulu yeni açıldı. Bunlar bizden sonra açıldı. Eskiden de vardı da kapandıydı. Şimdilerde Türkiye mesela bizim öyle bir subay alımı eğitimde Türkçe öğretip kendisi pilot olabilecek kadar eğitim görecek bir tek dost ülkeydi [HSO2].

Yani aslında Türkiye biraz kültür olarak yakın bize o kadar beklemiyordum. Biraz daha yani o kadar hani çok Müslüman bir ülke o kadar beklemiyordum yani, Pek bir fikrim yoktu gelmeden önce [SLİ4].

Asya. Araştırma kapsamında Asya kıtasından gelen öğrencilerin buldukları ülkeler göz önüne alındığında Orta Asya (Afganistan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan), Kuzey Asya (Moğolistan), Güney Asya (Güney Kore) şeklinde sınıflandırılmışlardır.

Orta Asya. Orta Asya ülkelerinden gelen öğrencilerin Türkiye hakkında görüşleri sınıflandırıldığında genel olarak Türk Cumhuriyetlerinden gelen öğrencilerin Türk dizileri ve Turizm açısından tanımlamaları ve Afganistan'dan gelen öğrencilerin dini açıdan tanımlaması ön plana çıkmaktadır.

Türkiye'yi Afganistan'la ilişkiniz çok yakın oluşu için bir daha Müslüman bir ülke olduğu için [HAF2].

Bu ana görüşe ek olarak Türkiye hakkında bilgi olarak Türk dizileri ve Turizm öne çıkan diğer başlıkları oluşturmaktadır.

Gelmeden önce Türkiye’de boğazları gelmeden önce çok güzel bir şehir olduğunu biliyordum. Genelde Kırgızistan’dan çoğu tatil yapmak için geliyordu. Onu biliyordum ve yemekler vardı çok bahsediliyordu. Döner, Türk yemekleri yani. Genelde Türkiye çok bize benzemediğini düşünüyordum. Bakarsan kültür olarak da dil olarak da çok yakın olduğunu düşündüm. İnsanlarda çok fark görmedim bizde dil olarak kültür olarak [HKI3].

İyiymi benim düşüncem. Futbol seviyordum Türkiye takımlarını değil de Türk milli takımını biliyordum. Yani izliyordum maçlarını iyiydi benim düşüncem. Gelmek istiyordum gerçekten. Bizde genelde Türk dizileri çok izlenir erkekler değil de sizdeki gibi kadınlar çok izliyor bizde de dilimiz benzer olduğu için hiç sıkıntı çıkıyor. O yüzden Türk dizilerini izliyorlar biliyordum onun için kültürümüzde aynı yani [HTÜ4].

Kuzey Asya ve Güney Asya. Kuzey Asya bölümünde var olan tek ülke olan Moğolistan’dan gelen öğrenci genel olarak Türkiye hakkında bir bilgisinin olmadığını sadece spor alanı ve konumundan dolayı güçlü bir ülke öngörüsünde bulunmuştur.

Aslında hiç yoktu. Futbol ve basketbol takımlarının adlarını biliyordum. Ve Avrupa tarafına yakın olduğu için gelişmiş bir ülke olduğunu biliyordum. Başka bir şey yok okul ile ilgili hiçbir bilğim yoktu [HMOG4].

Güney Asya’dan gelen Güney Koreli öğrencilerin Türkiye hakkında düşüncelerini etkileyen başlıca konunun Kore Savaşı’nda yapılan katkı olduğu görülmektedir.

Yani biz kardeş ülke olarak biliyordum. Kore savaşında da yardım ettiğinizi. Böyle şeyler bildiğim için Türkiye’yi çok yakın görüyordum zaten. Bir de Osmanlı imparatorluğunu çok merak etmişim. Orta okuldayken. Öyle şeyler yani çok meraklıyım [HGK3].

Avrupa. Araştırma kapsamında Avrupa’dan gelen öğrencilerin çoğu Doğu Avrupa’dan geldiği görülmektedir. Arnavutluk, Bosna Hersek ve Kosova’dan gelen öğrenciler kültürel yakınlık başlığı ön plana çıkarmıştır.

Türkiye’de daha iyi bir eğitim alabilirim diye düşündüm. Kültürlerimiz aynı kültürel farkımın yok iyi anlaşabilirdim diğer arkadaşlarla çok zorlanmayacaktım diye düşündüm [HAR2].

Spesifik olarak farklı dine mensup olan kişiler Türkiye hakkında daha kapalı ve Avrupa’ya göre gelişmişlik seviyesinin düşük bir ülke olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Türkiye’yi şey gibi düşünüyordum geride kalan bir ülke gibi. Batıya göre ben Yunanistan’da doğdum. Orada yaşadım yani batıya göre daha o taraftayım. Ama geldiğimde çok farklı gördüm Türkiye’yi. Geldiğimde ilk başta şey düşündüm çok kapalı kızlar olacak. Kapalı insanlar herkes öyle olacak ama geldiğimde öyle değildi. Bende Müslüman değilim de o yüzden [SAR2].

Akdeniz. Bu bölüm kapsamında KKTC’den gelen öğrenciler aynı soy ve kültürü paylaştıklarından bahsedilmiştir.

Kıbrıslı olduğumuz için hepimiz Türk'üz. Gelişmiş bir ülke olduğunu biliyordum [SKK6].

Orta Doğu. Bu bölgeden eğitim için gelen sadece Ürdünlü öğrenciler bulunmaktadır. Türkiye hakkında genel olarak belirttikleri hususlar güçlü ve Müslüman nüfusa sahip bir ülke olduğu, Turizm açısından gelişmiş bir ülke olduğu görüşüdür.

Ben buraya gelmeden önce Türkiye'ye geleceğimi bildiğimde herkes bana şey dedi çok şanslısın falan dediler. Çünkü biz Ürdün'de şey Türkiye biliyoruz güçlü bir ülke olduğunu ekonomik açısından ya da yer açısından çok güzel bir ülke özellikle İstanbul, Antalya hem de Müslüman bir ülke olduğunu gördüğüme göre %99 zaten Müslüman. Başka Atatürk hakkında bilgiler duydum nasıl Türkiye nasıl deyim kaderi değiştirdiğini gördüm. Bu kadar ama bakışım iyi Türkiye'ye buraya geldiğimde daha iyi bir şekilde gerçekleşti [HÜR3].

Kafkasya. Kafkasya bölgesinden sadece Güney Kafkasya bölgesinde bulunan ülkelerden gelen öğrenciler bulunmaktadır.

Güney Kafkasya. Azerbaycan ve Gürcistan'dan aynı bölgede bulunan ve Türkiye'nin yakın coğrafyasında yer alan iki ülke ülkedir. Fakat öğrencilerin ortak beyanları bulunmamaktadır. Azerbaycan'dan gelen öğrenciler soy yakınlığına vurgu yapmaktadır.

Türkiye yakın bize gardaşız yani, çok güzel bir şey. Onun için iyi düşünüyorum [SAZ3].

Fakat Gürcistan'dan gelen öğrenci ise Türkiye hakkında Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü bildiğini ayrıca çoğunluğu Müslüman nüfusuna sahip olduğu için kapalı bir ülke olacağını düşündüğünü beyan etmiştir.

Bizim komşu ülke olduğuna rağmen Atatürk hakkında bir şeyler biliyordum. Yani tarihten öğrendiğim. Yaşam tarzı biraz daha kapalı düşündüm böyle dine daha çok bağlı bir ülke düşündüm. Yani şu ana kadar öyle değil. Mesela İran gibi şey gibi düşünüyordum Araplar gibi. Kötü bir düşünce yoktu sadece yabancı bir ülkeye gidiyordum. Ashında hiçbir şey bilmiyordum. Burada kimse yoktu bana haber veren hiç kimse yoktu yani böyle bir şeyler var diye. O kadar yani [HGÜ3].

Tartışma ve Sonuç

Ülkelerin uluslararası askerî eğitim programları, sivil öğrenci değişim programlarına benzer şekilde algılanıyor olsa da daha stratejik ve pragmatik amaçları olan bir yapıyı barındırdığı örnekleriyle tespit edilmiştir. Türkiye özelinde küresel etkinin artırılması için öncelikli olarak etkin bir yumuşak güç politikasının yürütülmesine ve küresel boyutta ülke imajının olumlu açıdan daha çok tanıtılmasının gerekliliği saptanmıştır. Uluslararası askerî eğitimin önemini ilgili kurum ve devlet görevlileri tarafından daha fazla farkındalığın oluşması gerekmektedir. Türkiye'deki misafir askerî personele ve öğrencilere verilen eğitim programı daha profesyonel bir şekilde yapılması stratejik açıdan göz ardı edilemez bir gerçeği oluşturmaktadır. ABD'nin program amaçlarında geleceğin liderlerinin tespitinin gerekliliğine yapılan vurgu kritik öneme sahiptir. Bu

noktadan hareketle geleceğin liderleri olacak potansiyelli gençlerin eğitim amacıyla farklı ülke tercihlerini şekillendiren ülkelerin yumuşak gücünün sınırları, imajı ve tanınırlığının etkili olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'nin misafir askerî öğrencilerinin eğitime başlamadan önce Türkiye hakkındaki görüşlerinin tespiti önemlidir. Ek olarak misafir askerî öğrencilerin kendi ülke gerçekliğini beraber yaşadıkları diğer ülkeleri tercih eden arkadaşlarının görüşlerine benzerlikler barındıracağı varsayımından yola çıkılırsa diğer öğrencilerin tercih gereksinimlerine de ulaşılabilir. Bu sebeple sonuç olarak değerlendirildiğinde çeşitli bölgelerden gelen farklı kültüre ve gerçekliğe sahip öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önceki değerlendirmelerinde öncelikli olarak tespit edilen husus Türkiye hakkında çok kısıtlı bilgiye sahip olduklarıdır. *Yabancı Uyruklu Öğrencilerdeki Türkiye İmajı: Bursa Uludağ Üniversitesi Örneği* isimli çalışmada ağırlıklı olarak Asyalı olmak üzere Afrika, Orta Doğu, Avrupa ve Kuzey Amerika'dan gelen 169 uluslararası öğrenciyle görüşme gerçekleştirmişlerdir (Bektaş ve ark., 2020, s. 117). Elde edilen veriler ışığında öğrencilerin çoğunun Türkiye hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır (Bektaş ve ark., 2020, s. 119). Bu sonuçlar Türkiye'nin o bölgelerde var olan yumuşak gücünü oluşturan araçlarının yeteri kadar tanıtılmadığı ve etkiye sahip olmadığı şeklinde değerlendirilebilir. ABD, İngiltere, Fransa, Rusya, Çin vb. küresel etkiye sahip ülkelerle rekabetin yaşandığı bu alanda geleceğin liderlerinin tespiti ve tespit edilen kişilerin tercihinin Türkiye olarak belirlemesi için bölgelerde daha etkin bir politikanın uygulanmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'yi tanımlama noktasında var olan kısıtlı bilgiler arasında bölgelerdeki öğrencilerin aklına gelen ilk tanımlama Türkiye'nin çoğunluğu Müslüman nüfusa sahip olduğu görüşüdür. Farklı ülkelerden gelen öğrencilerle yapılan bazı çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır. *Kayseri'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam Algısı* adlı çalışmaya Afrika, Asya ve Avrupa ülkelerinden gelen 181 öğrencinin kendi ifadeleriyle Türkiye'yi İslam ülkesi olarak tanımlamışlardır (Göver & Yavuzer, 2015, s. 1036–1037). *Uluslararası Öğrenci Hareketliliği ve Türkiye Yükseköğretiminde Afrikalı Öğrenciler* adlı Afganistanlı öğrenciler ile ilgili yapılan çalışmada Etiyopya 18, Gambiya 19, Ruanda 29, Sudan ve Uganda 9 öğrenci ile yapılan çalışmada da dini olarak tanımlama ön plana çıkmıştır (Şimşek, 2022, s. 28). *Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Durum Analizi: Karabük Üniversitesi* adlı çalışmasında yer alan Ürdün, Mısır, Özbekistan, Türkmenistan, Malezya, Bangladeş, Kuzey Afrika, Gürcistan, Pakistan, Güney Afrika, Çad, Zambiya, Rusya, Bulgaristan, Kazakistan, Japonya, Malavi ve Sudan, Azerbaycan, Kırgızistan, S. Arabistan, Suriye, Irak, Kenya, Yemen, BAE, Kuveyt, Fas'tan gelen öğrencilerde benzer şekilde algılarını ve tercih etme sebepleri dini gerekçelerle açıklamışlardır (Yıldıran ve ark., 2016, s. 27).

Türkiye'nin algılanmasında dini sebeplerden sonra gelen başlıklar turizm, spor faaliyetleri, film ve dizi sektöründen oluşmaktadır. Türkiye'nin turizm ve tatil

bölgeleri sebebiyle tanındığı belirten öğrenciler genellikle Orta Asya ve Orta Doğu ülkelerinden geldiği tespit edilmiştir. Bu sebeple gelişmiş turizm sektörü bu bölgelerde Türkiye'nin yumuşak gücünün bir aracı konumda görülebilir.

Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Gözüyle Türkiye adlı çalışma Orta Asya ülkeleri olan Türkmenistan, Kırgızistan ve Kafkasya ülkesinden olan Azerbaycan'dan gelen öğrencilerin Türkiye tanımlamalarında turistik bir ülke olarak bahsetmeleri elde edilen bulguları destekler niteliktedir (Yıldırım & Köksal, 2017, s. 306).

Türk dizileri kapsamında Türkiye hakkında bilgi sahibi olduklarını söyleyen öğrenciler genellikle Orta Asya ülkelerinden geldiği görülmüştür. Spor faaliyetleri sebebiyle Türkiye hakkında bilgi sahibi olduğunu belirten öğrencilerin Batı Afrika, Orta Asya, Kuzey Asya ülkelerinden gelen öğrenciler olduğu saptanmıştır. *Türkiye'deki Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Gözünde Türkiye İmağı* adlı çalışmaya farklı ülkelerden 401 öğrencinin Türkiye hakkında bilgi edinmelerini sağlayan araçların spor etkinlikleri, yerel medya, dizi ve filmler olduğunu sonucuna ulaşılmıştır (Taşoğlu ve ark., 2021, s. 100). Araştırma çalışma kapsamında elde edilen sonuçları destekler nitelikli bir veri olarak değerlendirilebilir.

Spesifik olsa da Afrika kıtasından gelen bazı öğrenciler Türkiye'yi Arapların yaşadığı bir devlet olarak bildiklerini beyan etmişlerdir. Bu yanlış bilginin başka çalışmalarda tespit edildiği görülmektedir. Örneğin daha önce atfı yapılan *Uluslararası Öğrenci Hareketliliği ve Türkiye Yükseköğretiminde Afrikalı Öğrenciler* isimli çalışmada bazı katılımcıların Türkiye'yi Arap olarak nitelediği belirtmiştir (Şimşek, 2022, s. 28).

Sonuç olarak uluslararası askerî eğitim anlayışının başarıya ulaşabilmesi için bu alanın stratejik konumunun daha dikkate alınarak planlamalar yapılması gerekmektedir. Belirtilen bölgelerdeki öğrencilerin Türkiye hakkında bilgilerinin çok sınırlı olması bölgede yumuşak gücün sınırlı boyutta kaldığı şeklinde değerlendirilebilir. Bu çerçevede dış politika temsilcilikleri başta olmak üzere askerî ateşelerin yumuşak gücü arttırmak amacıyla çeşitli politikaları hayata geçirmesi gerekliliği görülmektedir. Kısıtlı bilgiler değerlendirildiğinde Müslüman nüfusa sahip olduğu, turizm açısından bilindiği, dizi-film ve spor faaliyetleri ile bilgi sahibi olduğu gözlemlenmektedir. Bu bilgiler çok kısıtlı olmakla beraber var olan bilgilerin güçlendirilmesi ve yeni tanıtıcı faktörlerin eklenmesi yumuşak gücün artırılmasında önemli görülmelidir. Özellikle İslam dinine mensup olan ve olmayan farklı ülkelerdeki kişilerin Türkiye'nin diğer Müslüman nüfusa sahip olan ülkelere ve dini inanışla yönetilen devletlerden farkları ve olumlu özellikleri anlatılabilir. Türkiye'nin laik yapıda olması sebebiyle her dine mensup kişilerin özgürce dinlerini yaşadıkları bir yer olduğu gerçeği anlatılabilir. Özellikle yükselen İslami fobinin Müslümanlar ve İslam dini hakkındaki yayılan yanlış argümanları tersine çevirecek faaliyetlerde bulunulması program ve genel süreç için daha etkili sonuçlar doğurabilir. Propaganda ve tanıtım faaliyetlerinde etkin ve dezenformasyonu önleyici politikaların daha kapsamlı uygulanması

öğrencilerin Türkiye’yi daha iyi tanıyarak eğitim tercihini etkileyeme oranını arttırabilir. Özellikle sivil bireylerin dışında askerî ruhun ağır bastığı kişiler için var olan askerî kapasitenin, operasyonel başarının ve savunma sanayi ürünlerinin tanıtılması sert gücü destekler nitelikte algılanmış olsa da bu kişilerde yumuşak gücün pekiştirilmesini beraberinde getirebilir. Bahsedilen öneriler kapsamlı ve farklı kurumların bütünsel stratejik hareketini beraberinde yürütülmesine bağlı görünse de küresel mücadelede etkinlik gösterilmesi arzulanıyorsa faaliyetlerin arttırılması elzem görünmektedir. Ancak öncelikli olarak öğrencilerin gelmeden önceki seçim ve tanıtım faaliyetleri, geldikten sonraki kültürel etkileşim ve uyumu, memnuniyet ölçütleri, beklentileri, eğitim sonrası ülkelerine döndükten sonra mezunlar ağı çerçevesinde var olan sıcak ilişkilerin soğumaya bırakılmadan canlılığının devam ettirilmesi için profesyonel bir yapılanmanın gerekliliğinin zaruryeti elzem görünmektedir. Bu yapı inşasının kurulup etkin faaliyetleri desteği olmadan uluslararası askerî eğitim alanında uluslararası rekabette etkin bir aktör olunma olasılığı düşük görünmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Teşekkür: Çalışmalarım boyunca desteğini esirgemeyen değerli hocam (danışmanım) Doç. Dr. Adem Başpınar’a teşekkürü borç bilirim.

Etik Onay: Bu çalışmanın etik kurul izni Kırklareli Üniversitesi Etik Kurulundan alınmıştır (Tarih: 11.01.2022 No: E-88720503-605.99-36627).

Bilgilendirilmiş Onam: Çalışmadan önce tüm katılımcılardan sözlü bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Not: Bu çalışma, “Türkiye’de Eğitim Gören Misafir Askerî Personelin Kültürel Etkileşimi ve Uyumu” başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında toplanan verilere dayalı olarak hazırlanmıştır.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author declare no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Grant Support: The author received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.

Acknowledgments: I would like to express my gratitude to my advisor Adem Başpınar.

Ethical Approval: Ethics committee approval for this study was obtained from Kırklareli University Ethics Committee (Date: 11.01.2022 No: E-88720503-605.99-36627).

Informed Consent: Verbal informed consent was obtained from all participants before the study.

Acknowledgements: This study is based on the data collected as part of the master’s thesis titled “Cultural Interaction and Adaptation of Visiting Military Personnel Training in Turkey”.

Kaynakça/References

- Allen, K. W. (2001). China’s foreign military relations with Asia-Pacific. *Journal of Contemporary China*, 10(29), 645–662. <https://dx.doi.org/10.1080/106.705.60120075046>
- Baines, J. M. (1972). U.S. military assistance to Latin America: An assessment [Special Issue: Military and Reform Governments in Latin America]. *Journal of Interamerican Studies and World Affairs*, 14(4), 469–486. <https://doi.org/10.2307/174767>
- Beктаş, M. H. M., Bilir, K. B. Ö., & Alan, T. (2020). Yabancı uyruklu öğrencilerdeki Türkiye imajı: Bursa Uludağ Üniversitesi örneği. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 6(12), 103–133.

Bu, L. (1999). Educational exchange and cultural

- diplomacy in the Cold War. *Journal of American Studies*, 33(3), 393–408.
- Congressional Budget Justification, Department of State, Foreign Operations, and Related Programs. (2022) https://www.state.gov/wp-content/uploads/2021/05/FY-2022-State_USAID-Congressional-Budget-Justification.pdf
- Cotter, A., & Forster, A. (2004). *Reshaping defence diplomacy: New roles for military cooperation and assistance*. The Adelphi Papers.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim Araştırmaları: Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi* (H. Ekşi, çev. ed.). EDAM Yayınları.
- Cull, N. J. (2008). Public diplomacy: Taxonomies and histories. *The ANNALS of the American Academy of Political & Social Science*, 616, 31–54. <https://doi.org/10.1177/0002716207311952>
- Göver, İ. H., & Yavuzer, H. (2015). Kayseri’de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam algısı. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(2), 1025–1050.
- Keşkin, F. (2014). *Politik iletişim sözlüğü*. İmge Kitabevi.
- McGee, E. A. (2011). *Military soft power is not oxymoron: Using public diplomacy analytic approaches to examine goals and effects of U.S. Military Educational Exchange Programs* (Doctoral thesis, Georgetown University). <https://repository.library.georgetown.edu/handle/10822/558111>
- Moskos, C. (2004). International military education and multinational military cooperation. *U.S. Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences, Army* (Project No. 611102B74F, Virginia, 1–20).
- Neuman, W. L. (2007). *Toplumsal araştırma yöntemleri* (S. Özge, çev.). Yayınodası Yayıncılık.
- Nye, J. S. (2017). *Yumuşak güç* (R. İnan-Aydın, çev.). BB101 Yayınları.
- Özkan, G., & Acar, G. M. (2015). Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: Kırklareli ve Trakya Üniversiteleri örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 174–190.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün & S. B. Demir, çev.). Pegem Akademi.
- “Sandhurst’s sheikhs: Why do so many Gulf royals receive military training in the UK?”. *BBC News* <https://www.bbc.com/news/magazine-28896860>
- Savage, J. D., & Caverley, J. D. (2017). When human capital threatens the Capitol: Foreign aid in the form of military training and coups. *Journal of Peace Research*, 54(4), 542–557.
- Şimşek, F. (2022). Uluslararası öğrenci hareketliliği ve Türkiye yükseköğretiminde Afrikalı öğrenciler. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 12–36.
- Taşoğlu, N. P., Malkawi, O., & Al-Ameer, A. (2021). Türkiye’deki yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin gözünde türkiye imajı. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 9(23), 100–120.
- Taw, J. M. (2014). *The effectiveness of training international military students in internal defense and development* (A RAND NOTE, American National Defense Research Institute). https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monograph_reports/2006/MR172.pdf
- T. C. Millî Savunma Bakanlığı. “Bakan Akar MSÜ’deki Mezuniyet Töreni’nde Konuştu”, *YouTube*. (5 Temmuz 2019), 00: 07: 07-00: 08: 00.
- Türk Silahlı Kuvvetleri Sınıf Okulları/Eğitim Merkezi Komutanlıkları Yönetmeliği. *Resmî Gazete*. 26559, Md. 14 (Haziran, 2007) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/06/20070621-4.htm>
- United States Foreign Assistance. (P.L. 87–195) Act of 1961 as amended, Public Law 87–195;

- Approved September 4, 1961. Chapter 5—International Military Education and Training sec 544, <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-75/pdf/STATUTE-75-Pg424-2.pdf#page=1>
- United States Mutual Educational and Cultural Exchange Act of 1961 as amended, public Law 87256, September, 21, 1961. <https://www.govinfo.gov/app/details/USCODE-2014-title22/USCODE-2014-title22-chap33-sec2451>
- U.S. Joint Chiefs of Staff, Foreign Internal Defense- Joint Publication 3–22 (United States, 2018), https://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Doctrine/pubs/jp3_22.pdf?ver=2018-10-10-112450-103
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, E., & Köksal, H. (2017). Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin gözüyle Türkiye. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi KEFAD*, 18(3), 297–323.
- Yıldıran, C., Özkan, D., & Büyükyılmaz, O. (2016). Yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin durum analizi: Karabük Üniversitesi. *Uluslararası bilimsel araştırmalar dergisi*, 1(1), 20–34.
- Yüksel, A., Mil, B., & Bilim, Y. (2007). *Nitel araştırma: Neden, nasıl, niçin?* Detay Yayıncılık.

